

BEKÆMPELSE AF STANKELBENLARVER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Det er kun muligt at bekæmpe larverne i efteråret.

Angreb af stankelbenlarver kan være et problem efter græsdyrkning. Stankelben lægger æg i græs i august til begyndelsen af september. Alle afgrøder angribes, men majs og ærter er mest robuste for angreb.

Der skal tages stilling til bekæmpelsesbehovet mod larverne i efteråret. Angreb af stankelben opdages oftest først om foråret ved begyndende vækst. Der er ingen muligheder for bekæmpelse om foråret.

Det er ikke muligt at give en prognose for angrebsstyrken i 2020, men tørt vejr under flyvning i august – primo september og let fugtigt vejr i september-oktober er gunstigt for stankelben.

Larverne er mest udbredt på humus-, sand- og marskjorder. Normalt findes der flest stankelben i 2. og 3. års græsmarker, der har været afgræsset. Stankelben foretrækker kort græs til æglægning. Antallet af larver kan fastlægges ved uddrivning med saltvand. Se nedenfor.

MINDRE ANVENDELSE TIL AVAUNT

Kun Avaunt er godkendt til bekæmpelse af stankelbenlarver. Avaunt er godkendt til mindre anvendelse i græs, kløvergræs og frøgræs med brug af 0,45 l/ha om efteråret.

Brugsanvisningen for mindre anvendelse af Avaunt skal udprintes og opbevares. Avaunt med reg.nr. 3-179 må kun anvendes og opbevares indtil 1. december 2019, men den nye Avaunt 150 EC kan anvendes fremadrettet. Sprøjtning skal ske i en mild periode ved en nattemperatur over 5 °C fra omkring ultimo oktober.

Der foreligger kun 3 udenlandske forsøg fra Tyskland med bekæmpelse af stankelben med Avaunt. Der er i de 3 forsøg opnået 93, 89 og 39 procent effekt. Se nærmere i **PlanteNyt 1898**.

3 Landsforsøg i 2014-15 har ikke givet entydige resultater (se Oversigt over Landsforsøgene 2015 side 127). Et demoforsøg hos Landbrugsrådgivning Syd i efteråret 2015 viste 240 larver pr. m² i ubehandlet og 132 larver pr. m² efter behandling med Avaunt (sprøjtet 26. oktober).

Avaunt virker ved, at larverne skal æde af behandlede blade. Larverne i jorden skal således ikke rammes. I de tyske forsøg er der anvendt 300 l/ha, fordi det vurderes at være behov for meget vand for at nå igennem græsset og ned i overfladen af græsset. Min. 200 l vand og gerne 300 l pr. ha anbefales derfor. Jo større græstæppe jo mere vand anbefales.

Der er kun udført få forsøg med forårsbehandling, hvor Avaunt har haft svag effekt. Der er derfor ikke ansøgt om en mindre anvendelse til forårsanvendelse af Avaunt. Den svagere effekt om foråret vurderes at skyldes, at laverne her er større og dermed vanskeligere at bekæmpe.

Andre metoder

Der findes ingen effektive alternative bekæmpelsesmetoder. Flere har eksperimenteret med tromling om foråret, men metoden er meget svingende. Se også [Stankelbenlarver og tromling](#).

I 2017-18 er der udført 3 OnFarm forsøg med tidlig nedvisning af græs forud for vårbyg for at se, om dette kan "udsulte" stankelbenlarverne. Der har dog desværre været for svage angreb i forsøgene til at vurdere effekten.

Sideeffekt ved bejdsning med Sonido i majs

Hvis der dyrkes majs og samtidig forventes problemer med smelderlarver, er der en sideeffekt af bejdsemidlet Sonido mod stankelben. Se nærmere i [Skal der bestilles majsudsæd bejdet mod smeldere?](#).

UDDRIVNING VIA SALTVANDSMETODEN

Der findes ingen let måde at afgøre behovet for bekæmpelse på.

Mængden af larver kan fastlægges ved uddrivning af stankelbenlarverne med en saltvandsopløsning fra omkring medio oktober. Vær opmærksom på, at larverne om efteråret kun er omkring 1 cm. Et ca. 20 cm langt rør med kendt diameter bankes ca. 5 cm ned i jorden og fyldes herefter med en saltopløsning (1 kg salt til 5 l vand). Saltvandet får larverne til at drive op til jordoverfladen efter ca. 10 min., hvor de kan tælles. Anvendes et rør med en diameter på 11,5 cm, er det undersøgte areal 1 dm² – dvs. 1 larve pr. rør = 100 larver pr. m². Undersøg 10-15 steder diagonalt i marken.

I litteraturen angives bekæmpelsestærsklerne i tabel 1. I Tyskland anvendes tærsklen 300 larver/m² i græs om efteråret. I Danmark er det tidligere skønnet, at tærsklerne ligger lavere, og de anbefalede tærskler ses til højre i tabel 1.

Tabel 1. Tærskler for stankelbenlarver efterår og forår

Afgrøde	Larver pr. m ² , tærskel fra litteraturen	Larver pr. m ² , tidligere skønnet dansk tærskel

Undersøgelse om efteråret

Græs	300	150
Majs (det kommende forår)	40-50	100
Vårsæd (det kommende forår)	150	75
Roer (det kommende forår)	40-50	20

Undersøgelse om foråret

Græs	100	50
Majs	20	30
Vårsæd	50	25
Roer	20	10

SAGRO har i foråret 2014 lavet denne [video](#), hvor uddrivning af stankelben via saltvandsmetoden vises.

Billede 1. Store stankelbenlarver fotograferet i maj.

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.